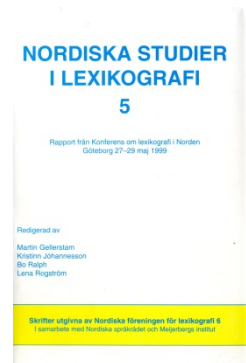

NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel: Lever idiomen i svenska ordböcker sitt eget liv?
Forfatter: Emma Sköldberg
Kilde: Nordiska Studier i Lexikografi 5, 2001, s. 344-356
Rapport från Konferens om lexikografi i Norden, Göteborg 27.-29. maj 1999
URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive>

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Emma Sköldberg

Lever idiomerna i svenska ordböcker sitt eget liv?*

This article presents a study of 40 Swedish idioms. Firstly it focusses on to what degree the expressions are listed in five contemporary Swedish dictionaries, and secondly to what extent the stated form of the expressions in the dictionaries corresponds to the actual usage of the expressions as they are reflected in the text corpus Parole. Among other things, the study indicates that there is good correspondence in approximately half of the cases. However in other cases the differences are more apparent. For example one often sees a distinct variation in the usage of an idiom in Parole, but this variation does not appear in the dictionaries. In other cases the opposite is true, i.e. the usage in Parole is relatively homogeneous but, in spite of this, alternative forms are shown in the dictionaries. The principal aim of the study is to initiate a discussion on the principles that are applied when listing idioms in dictionaries and on whether text corpora are utilised to their full potential.

1. Inledning

I samband med mitt avhandlingsarbete – som framför allt rör formell och semantisk variation hos svenska idiom – har jag ibland förvånats över ordboksuppgifter vad gäller vissa uttryck. Som exempel kan jag nämna idiomerna *lägga lök på laxen* som just har formen *lägga lök på laxen* i samtliga ordböcker jag har konsulterat. Granskar man däremot bruket i Parole¹ är bilden en annan. Här följer några förtydligande exempel ur textkorpusen; markeringarna med fet stil är mina:

- (1) – Och som **lök på laxen** kom alla budgetunderskott.

---

* Artikeln har skrivits inom ramen för min doktorandtjänst som finansieras av Bokförlaget Natur och Kultur.

¹ Parole ingår i Språkbanken vid Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet. Korpusen består av närmare 25 miljoner ord och utgörs främst av tidningstexter och skönlitterära texter från 1970–1990-talet.

- (2) Nu är Stenungsund känt i hela landet som Sveriges mest skattetyngda kommun och därtill kommer som *lök på laxen* en hel flora av kommunala skandaler.
- (3) Som *lök på laxen* ser vi i dag också en tendens till bakåtsträvande fackföreningar.

I Parole föregås samtliga användningar av *lök på laxen* av ett *som*. Uttrycket kombineras också ofta med verbet *komma*. Men i vilken mån är detta exempel representativt? Det har jag för avsikt att diskutera i den här artikeln. Jag kommer att redogöra för en undersökning av 40 vanligt förekommande svenska idiom. Samtliga av dessa har ett tydligt semantiskt innehåll samt innehåller konstituenten som i princip skulle kunna varieras med en synonym eller vad gäller morfologiska kategorier som exempelvis numerus och species.¹

För det första har jag granskat i vilken utsträckning de 40 idiomerna upptas i fem samtida svenska ordböcker. Ordböckerna är *Illustrerad svensk ordbok* (ISO) (1964), *Svensk handordbok* (SHO) (1966), *Svenska ordboken* (SOB-en) (1995), *Nationalencyklopedins ordbok* (NEO) (1995–96) samt *Bonniers svenska ordbok* (BSO) (1998). Ordböckerna skiljer sig åt på ett flertal punkter; de har bl.a. givits ut på skilda förlag och utarbetats av olika ordboksredaktörer. Det finns även tydliga skillnader vad gäller böckernas tillkomstår, omfång samt avsikter med respektive verk. Samtidigt utgör de tillsammans en stor och viktig del av de synkrona svenska ordböcker som finns att tillgå idag.

För det andra har jag excerperat samtliga användningar av de 40 idiomerna ur Parole. Utifrån dessa belägg kan jag dra vissa slutsatser om hur det faktiska bruket av uttrycken ser ut, vilka formella variationer som förekommer etc. Därefter har jag jämfört i vilken mån bruket i Parole överensstämmer med de uppgifter som finns i de ovan nämnda verken.

---

¹ Dimitrios Kokkinakis, Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet, har varit till mycket stor hjälp då han gjort en grov sammanräkning av frekvensen av olika idiom som ingår i Press 97 (som också ingår i Språkbanken). Samtliga uttryck som granskats i denna undersökning återfinns bland de vanligast förekommande i det pressmaterialet.

2. Kortfattad forskningsöversikt

I en uppsats som denna är det givetvis relevant med en diskussion kring *idiom*. Med begreppet avses som regel en kategori som inte är möjligt att klart avgränsa – gränsen mellan idiomatiska uttryck och bland annat syntaktiska nykonstruktioner och kollokationer är i högsta grad flytande (jfr Kjellmer 1996). Traditionellt betraktas idiomerna som relativt fasta uttryck som uppvisar klara restriktioner vad gäller exempelvis böjningar och konstruktionstyp (se t.ex. Anward & Linell 1976; Fleischer 1997). Man brukar även säga att idiomerna inte är kompositionella, d.v.s. idiomets konventionaliserade betydelse går inte att härleda utifrån de ingående konstituenternas betydelse. Men det senare har kommit att ifrågasättas allt mer. Man har framför allt betonat de skillnader som finns mellan olika idiom (jfr t.ex. Cacciari 1993; Nunberg et al. 1994).¹

Av litteraturen framgår det att idiomerna granskats ur såväl allmänlingvistiska som psykolingvistiska perspektiv. Uttrycken har också intresserat lexikologer och lexikografer (jfr Corpas Pastor 1996; Everaert 1995). Forskare har bland annat undersökt om idiom och andra fasta fraser är upptagna i ordböcker (se exv. Alexander 1992; Kjellmer 1996). Man har även diskuterat under vilket eller vilka lemmarna uttrycket skall anges (se t.ex. Benson 1985; Lorentzen 1996) eller om hela idiom skall utgöra egna lemmarna (jfr Botha 1992). Ett flertal forskare har även granskat idiom och formell variation samt huruvida denna fångas i ordböcker (jfr exv. Krohn 1994; Moon 1996; Sköldberg 1999). Men det har inte, vad jag vet, genomförts någon studie som i någon större utsträckning liknar min egen. Ett undantag är dock Ulla Clauséns undersökning från 1996 av 23 idiom – en förekomst av respektive uttryck – på *Dagens Nyheter*s ledarsidor. Författaren menar att skribenterna gärna använder idiom, men att uttrycken sällan har den form som vi är vana att finna i ordböckerna (Clausén 1996:38). Det är emellertid svårt att dra mer långtgående

---

¹ Resonemanget kan och borde utvecklas mer, men tyvärr finns det inte utrymme för detta här. För mer utförliga diskussioner kring idiom och idiomdefinitioner, se därför bl.a. Wood 1986 och Corpas Pastor 1996.

ende slutsatser utifrån ett sådant fåtal användningar av varje uttryck, men detta problem kan jag till stor del undvika genom att undersöka ett flertal användningar av ett och samma idiom.

3. Idiomerna och deras förekomst i ordböckerna

Vilka idiom har jag då undersökt och i vilken mån förekommer de i Parole respektive i ordböckerna? I spalten längst till vänster i tabell 1 nedan anges vilket idiom det gäller.¹ Därefter återges de söksträngar som jag använt vid excerperingsarbetet samt antalet belägg för respektive idiom i Parole. Ett kryss "X" innebär att någon idiomform av idiomet är angiven under ett eller flera lemmen i ordböckerna. Till exempel har angivelserna *sanningen kommer nog i dagen* (SHO) och *lägga i dagen* (NEO) betraktats som idiomformer av idiomet *komma i dagen*. En divis "–" innebär att uttrycket inte presenteras i form av en fast fras i ordboken.²

Av tabell 1 framgår det bland annat att antalet förekomster av respektive idiom i Parole ligger mellan 21 (*falla ngn på läppen*) och 112 (*få bukt med ngt*). Det är också tydligt att det råder en klar skillnad mellan huruvida idiomerna upptas i ordböckerna eller inte, men detta är föga förvånande med tanke på böckernas omfång och karaktär. Ett flertal idiom nämns emellertid i samtliga verk, exempelvis *gå upp i rök*, *hamna på efterkälken* och *när det kommer till kritan*. Men det finns också ett uttryck som inte nämns i form av ett idiom i någon av ordböckerna, nämligen *gå i ngns fotspår*. I vissa fall ser man även att idiomet inte nämns i de tidigare utgivna böckerna men däremot i de senare. Detta gäller till exempel *ha is i magen*, *sopa ngt under mattan* och *få kalla fötter*. En orsak till detta kan vara att ordboks författarna tagit intryck av varandras arbeten. Ett annat möjligt skäl – som exem-

¹ Av utrymmesskäl anges endast en eller några former som är vanlig(a) i Parole.

² Ibland nämns konstruktionen i ordboken, men inte som idiom eller annan fast konstruktion. Detta är framför allt tydligt i NEO där de saknade idiomens betydelse anges som en betydelsenyans hos huvudordet.

pelvis i fallet med *få kalla fötter* – är att uttrycket med tiden blivit allt mer etablerat i det svenska språksamfundet.

TABELL 1. *Antal belägg för respektive idiom i Parole samt idiomets eventuella förekomst i respektive ordbok.*

	PAR- OLE	ISO	SHO	SOB -en	NEO	BSO
1. dra (stora) växlar på ngt ("växellväxlar" "på")	21	X	X	-	X	X
2. en röd tråd/den röda tråden ("rödlröda" "tråd.*")	87	X	X	X	X	X
3. falla ngn på läppen ("på" "läppen")	21	X	X	-	X	X
4. få bukt med ngt ("buktt" "medpå")	112	X	X	X	X	X
5. få fotfäste ("Fotfäste")	47	X	X	X	-	X
6. få kalla fötter ("kalla" "fötter")	22	-	-	X	X	X
7. få/vara/bli kalla handen ("kalla" "handen")	22	-	X	-	X	X
8. få stryka på foten ("stryka" "på" "foten")	40	X	X	X	X	X
9. gå i nngs fotspår ("i" [] {0,6} "fotspår")	78	-	-	-	-	-
10. gå stick i stäv med ngt ("stick" "i" "stäv")	34	X	X	-	X	X
11. gå upp i rök ("i" "rök")	50	X	X	X	X	X
12. gå ur tiden ("ur" "tiden")	27	X	X	-	X	-
13. ha blick för ngt ("blick" "för")	35	X	X	X	-	X
14. ha is i magen ("is" "i" "magen")	23	-	-	-	X	X
15. (ha ngt/finnas i) bakhuvudet ("i" "bakhuvudet")	39	-	-	-	-	X
16. ha ngt i sin hand ("i" "sin" "hand")	30	X	X	-	-	-
17. hamna på efterkälken ("efterkälken")	46	X	X	X	X	X
18. hålla huvudet kallt ("huvudet" "kallt")	25	-	X	-	X	X
19. hålla masken ("h.*" "masken")	36	-	X	-	-	X
20. hålla ngt/ngn i schack ("i" "schack")	59	X	X	X	X	X
21. komma i dagen ("kom.*" "i" "dagen")	31	X	X	-	X	X
22. ligga i luften ("i.*" "i" "luften")	31	X	X	-	X	X
23. ligga ngn i fatet ("i" "fatet")	32	X	X	X	X	X
24. ligga ngn varmt om hjärtat ("om" "hjärtat")	48	-	-	-	X	X
25. lägga band på sig ("band" "på")	23	X	X	-	X	X
26. lägga ngt på hyllan ("på" "hyllan")	46	X	X	-	X	-
27. ngt står för dörren ("st.*" "för" "dörren")	46	-	X	-	X	-
28. när allt kommer omkring ("kom.*" "omkring")	87	X	X	-	X	X
29. när det kommer till kritan ("till" "kritan")	42	X	X	X	X	X
30. e dagens ljus ("dagens" "ljus")	48	X	X	-	X	X
31. se mellan fingrarna med ngt ("mellanlgenom" "fingrama")	33	X	X	-	X	-
32. slå näven i bordet ("näv.*" "i" "bord.*")	23	X	X	-	X	-
33. sopa ngt under mattan ("under" "mattan")	38	-	-	-	X	X
34. stå på egna ben ("egna" "ben")	47	X	X	-	X	X
35. sätta käppar i hjulet för ngn ("käpp.*" "i" "hjul.*")	38	X	X	-	X	X
36. sätta ngt ur spel ("ur" "spel")	80	X	-	-	X	-
37. ta ngt med en nypa salt ("nypa" "salt")	35	X	X	-	X	X
38. ta saken i egna händer ("sak.*" "i" "eg.*")	26	X	-	-	X	X
39. toppen av/på ett isberg/isberget ("pålav" [] {0,1} "isberg.*")	29	-	-	-	X	X
40. vara med på noterna ("på" "noterna")	40	X	X	X	X	X

Hittills har diskussionen främst gällt huruvida de 40 idiomerna nämns i de undersökta ordböckerna eller inte. Men hur är det när de faktiskt nämns?

4. Förhållanden mellan former i Parole och ordböcker

Det råder delvis olika förhållanden mellan idiomformerna som förekommer i Parole och de former som tas upp i ordböckerna. Jag skiljer här på tre huvudtyper, nämligen a) stor överensstämmelsen, b) mindre överensstämmelse och c) ingen överensstämmelse mellan Parole och ordböckerna.

4.1. Stor överensstämmelse mellan Parole och ordböcker

Det råder hög grad av överensstämmelse mellan Parole-former och ordboksformer i ungefär hälften av de undersökta fallen. Viss variation förekommer inom båda materialen, men den är förhållandevis marginell. Ett tydligt exempel är *gå ur tiden*. I Parole finns det 27 belägg för uttrycket och i samtliga fall har skribenterna valt just formen *gå ur tiden*. Variationen är således obefintlig. Man ser också att angivelserna i de tre ordböcker där uttrycket nämns är fullständigt enhetliga; i samtliga fall anges formen *gå ur tiden*.

Andra exempel är *när allt kommer omkring* och *när det kommer till kritan*. I båda fallen finns det en klar preferens för presensformen i Parole, men uttrycken förekommer även i andra tempus. Imperfektformen är exempelvis mycket vanlig. I ordböckerna har man i nästan samtliga fall angivit presensformerna av uttrycken. Det står således *när allt kommer omkring* och *när det kommer till kritan*. Ordboksförfattarna har därmed frångått den traditionella infinitivformen, men detta är knappast förvånande då formerna *när allt komma omkring* och *när det komma till kritan* inte skulle upplevas som särskilt naturliga.

Ännu ett intressant exempel är *ha is i magen*. Formen *ha is i magen* är utan tvekan den mest frekventa i Parole, men också

med is i magen är vanligt förekommande (jfr även *ha blick för ngt* och *med blick för ngt*). I detta fall nämns formen *ha is i magen* i ordböckerna. Troligtvis betraktar ordboksförfattarna de två formerna som semantiskt överensstämmande och menar att det därför är tillräckligt att ange en av formerna. Jag är dock inte säker på att ordboksanvändarna har detta helt klart för sig.

4.2. Mindre överensstämmelse mellan Parole och ordböcker

Hur ser det ut då överensstämmelsen inte är fullt så stor? Här utkristalliserar sig fyra undergrupper.

4.2.1. Homogent (1) i Parole och homogent (2) i ordböckerna

Den första typen innebär att bruket i Parole är förhållandevis homogent. Viss variation förekommer, men denna är marginell. Detsamma gäller angivelserna i de olika ordböckerna. De allra flesta, om inte alla, anger samma form eller former. Vid en jämförelse framgår det dock att formerna inte är desamma. Detta är tydligt i exempelvis *lägga lök på laxen* som jag nämnde tidigare. Ett annat exempel är *se dagens ljus*. I Parole är bruket mycket konsekvent; i samtliga fall har formen *se dagens ljus* använts (och uttrycket har som regel betytt 'födas' eller 'bli till'). Formen *se dagens ljus* överensstämmer med en av de undersökta ordböckerna, nämligen *BSO*. Men man får lätt ett annat intryck av bruket om man konsulterar andra ordböcker. I *SHO* anges endast formen *skåda dagens ljus* och i *NEO* och *ISO* ges *se* och *skåda dagens ljus* som alternativa former. Var kommer då alternativformen *skåda dagens ljus* ifrån? Formen kan exempelvis ha varit mer frekvent förr i tiden. Det kan även röra sig om en etablerad form som råkar vara underrepresenterad i Parole. En genomgång av samtliga texter i Språkbanken visar emellertid att det endast finns två belägg av *skåda dagens ljus* och det är i ungdomsdramer av Strindberg. Det står: "Du föraktligaste Bland

dödliga, som ville stjäla bort Från mig min makes kärlek, vet, jag blott Behöver ge en vink och du ej mer Skall skåda dagens ljus” (ur *Det sjunkande Hellas* (1869) och *Hermione* (1870)). Här kan man således se att *skåda dagens ljus* snarast betyder ’leva’.

4.2.2. Homogent i Parole och heterogent i ordböckerna

Den andra typen innebär att användningen är förhållandevis homogen i Parole – variationen är marginell. Angivelserna i ordböckerna är däremot mer heterogena. Variationen kan bestå i att alternativa former anges i respektive ordbok, att uppgifterna i respektive ordbok skiljer sig åt eller en kombination av detta. Ett illustrativt exempel är användningen av *hålla huvudet kallt*. Bruket i Parole är mycket enhetligt; i samtliga fall har verbet *hålla* använts. I två av de tre ordböcker där uttrycket nämns anges dock alternativa former, nämligen *hålla huvudet kallt* och *bevара huvudet kallt*. Som jag tidigare nämnt har ett flertal forskare diskuterat det faktum att det ibland är befogat med alternativformer hos idiom i ordböckerna. I det här fallet är det tvärtom – det faktiska bruket är enhetligt men alternativformer ges.

4.2.3. Heterogent i Parole och homogent i ordböckerna

Den tredje typen innebär att bruket i Parole är heterogent. Det finns många alternativa former varav några är mer frekventa än andra. Däremot är angivelserna i de olika ordböckerna relativt samstämmiga; samma form eller former anges i de flesta av verken. Denna typ är förhållandevis vanlig. Ett tydligt exempel är det faktum att man exempelvis både kan *ge* och *få kalla handen*. I Parole finns det viss variation vad gäller verbet, men vanligast är *är/blir kalla handen*. Formerna *ge/få* är också vanligt förekommande och i ett enda fall används formen *vinka med kalla handen*. Trots detta är det den sista formen som nämns i de tre ordböcker där uttrycket förekommer. Det står således konsekvent *vinka med kalla handen*, vilket är något förvånande.

Ett annat tydligt exempel är *sätta käppar i hjulet för ngn*. Uttrycket har använts 38 gånger i Parole och beläggen är fördelade på fyra alternativa former. Dessa är *käppar i hjulet* (20 ex.), *käppar i hjulen* (11 ex.), *en käpp i hjulet* (6 ex.) och *käpp i hjulet* (1 ex.). Det råder således en klar variation. En granskning av de fyra ordböcker där uttrycket nämns ger dock ett annat intryck. I tre av dessa anges endast *sätta en käpp i hjulet*, d.v.s. den form som är minst frekvent i materialet. I den fjärde ordboken står det *sätta käpp i hjulet*, vilket i princip inte förekommer i Parole. Men hur ska ordboksförfattaren göra i ett fall som detta? Ska han endast ange den mest frekventa formen? En möjlig angivelse skulle vara *sätta en käpp/käppar i hjulet/hjulen (för ngn)*. Men detta medför ett problem, nämligen den totala avsaknaden av formen *sätta en käpp i hjulen (för ngn)*. Den finns för övrigt inte med i hela Språkbanken. En annan fråga som naturligen infinder sig är om det är lämpligt med sådana angivelser. Risken är stor att de snarare förvirrar än förklarar.

4.2.4. Heterogent (1) i Parole och heterogent (2) i ordböckerna

Den fjärde och sista typen innebär att det finns en stor formvariation både i textkorpus och i ordböcker. Som exempel kan jag nämna *hamna på efterkälken*. I Parole finns det klara skillnader vad gäller bruket av verb, men i mer än hälften av fallen har *hamna* använts. *Komma* utgör cirka en fjärdedel av beläggen. Utöver dessa verb förekommer även *vara* och *lämnas*. I åtminstone tre av ordböckerna anges alternativa verb, som regel *komma*, *bli* och *vara*. I de två ordböcker där endast ett verb anges är detta *komma*. Däremot nämns inte *hamna* i något fall, vilket kan tyckas vara en smula märkligt. I detta fall är det således tydligt att de alternativa idiomformer som anges i ordböckerna kanske inte alltid är de mest frekventa.

4.3. Ingen överensstämmelse mellan Parole och ordböcker

Avslutningsvis skall nämnas att det även finns exempel där det inte råder någon form av överensstämmelse mellan Parole och ordböckerna. Detta är främst om ett idiom förekommer i skriftspråkskorpusen, men inte är upptaget i ordböckerna. Exemplet som är aktuellt här är *gå i ngns fotspår*. Detta förekommer så många gånger som 78 i Parole. Verbanvändningen är ytterst varierande, men vanligast är just *gå i ngns fotspår* (32 ex.) Men även *följa i ngns fotspår* är rikligt representerat. Uttrycket nämns dock inte i form av ett idiom i någon av de undersökta ordböckerna.

5. Sammanfattning och slutdiskussion

I artikeln har jag presenterat en undersökning av ett fyrtiotal svenska idiom. För det första har jag redogjort för i vilken utsträckning dessa upptas i fem samtida svenska ordböcker. För det andra har jag diskuterat i vilken mån det finns en överensstämmelse mellan de former som idiomerna har i ordböckerna med de former av idiomerna som är vanligast förekommande i textkorpusen Parole. Undersökningen visar bland annat att det råder god överensstämmelse mellan former i Parole och ordböcker i ungefär hälften av fallen. I resten av exemplen är skillnaderna däremot mer påtagliga. Exempelvis finns det många gånger en klar variation i Parole utan att någon sådan variation avspeglas i ordböckerna. Men skillnaden kan även bero på det rakt motsatta förhållandet. I vissa fall är användningen i Parole förhållandevis homogen, men trots detta anges det alternativa former i ordböckerna. Det finns också fall där det råder en klar samstämmighet beträffande formen eller formerna i ordböckerna men det är knappast denna form/former som används i de faktiska texterna.

I den här studien har jag således koncentrerat mig på idiomens form, men det vore givetvis intressant att också granska idiomens betydelsesida. För i vilken mån överensstämmer betydelsean-

givelserna i ordböcker med den betydelse som man kan se hos uttrycken i den faktiska användningen?

Slutligen vill jag även besvara den fråga som ställs i titeln. Jag anser inte att man kan säga att idiomerna i svenska ordböcker lever sitt eget liv. Men skillnaderna mellan i det här fallet Parole och ordboksformerna är ändå så pass tydliga att de är värda att uppmärksamma. Med artikeln vill jag främst – och det tål att betonas – inleda en diskussion kring frågor som: Vad är ett idiom? Vilka idiom ska man ha med i en ordbok? Och kan inte textkorpusar utnyttjas i större utsträckning än vad som sker idag?¹ Något jag även undrar över är vilka principer man har använt för att ange ett idiom i ordböckerna och hur konsekvent dessa har följts. I artikeln har jag också till viss del berört hur idiomerna i ordböckerna kan tolkas av de faktiska användarna. Vilka former ingår i vad? Och hur tolkar de faktiska ordboksanvändarna angivelserna? Även denna aspekt är mycket relevant och utan tvekan värd en egen studie.

Litteratur

A. ORDBÖCKER

BSO = *Bonniers svenska ordbok*. 1998. Red. Sten Malmström et al. 7 uppl. Stockholm: Bonniers.

ISO = *Illustrerad svensk ordbok*. 1964. Red. Bertil Molde. 3 rev. uppl. Stockholm: Natur och Kultur.

NEO = *Nationalencyklopedins ordbok*. 1995–96. Utarbetad vid Språkdata, Göteborgs universitet. Höganäs: Bra böcker.

SHO = *Svensk handordbok*. 1966. Red. Ture Johannisson och K.G. Ljunggren. Stockholm: Norstedts.

SOB-en = *Svenska ordboken*. 1995. Red. Bengt Oreström. Lund: Gustava.

---

¹ För mer ingående diskussioner kring användning av textkorpusar vid ordboksarbete, se bl.a. Gellerstam 1996 och McEnery & Wilson 1996.

B. ANNAN LITTERATUR

- Alexander, Richard J. 1992. "Fixed expressions, idioms and phraseology in recent English learner's dictionaries." Tommola, Hannu et al. (red.): *Euralex '92 proceedings I. Papers submitted to the 5th EURALEX International Congress on Lexicography in Tampere, Finland*. S. 35–42.
- Anward, Jan & Linell, Per. 1976. "Om lexikaliserade fraser i svenskan." *Nysvenska studier* 55/56:77–119.
- Benson, Morton. 1985. "Collocations and idioms." Ilson, Robert (red.): *Dictionaries, lexicography and language learning*. Oxford: Pergamon Press. S. 61–68.
- Botha, Willem. 1992. "The lemmatization of expressions in descriptive dictionaries." I: Tommola, Hannu et al. (red.): *Euralex '92 proceedings II. Papers submitted to the 5th EURALEX International Congress on Lexicography in Tampere, Finland*. S. 465–472.
- Cacciari, Cristina. 1993. "The place of idioms in a literal and metaphorical world." Cacciari, Cristina & Tabossi, Patrizia (red.): *Idioms: Processing, structure, and interpretation*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum. S. 27–52.
- Clausén, Ulla. 1996. "Idiom i bruk." *Språket lever! Festskrift till Margareta Westman den 27 mars 1996*. Utgiven av Svenska språknämnden. S. 36–42.
- Corpas Pastor, Gloria. 1996. *Manual de la fraseología española*. Madrid: Gredos.
- Everaert, Martin, van der Linden, Erik-Jan, Schenk, André & Schreuder, Rob (red.). 1995. "Introduction." *Idioms: Structural and psychological perspectives*. Hillsdale: Lawrence Erlbaum. S. 1–13.
- Fleischer, Wolfgang. 1997. *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache*. 2., durchgesehene und ergänzte Auflage. Tübingen: Max Niemeyer.
- Gellerstam, Martin. 1996. "Rätt och fel i korpusen." *LexicoNordica* 3:35–47.
- Kjellmer, Göran. 1996. "Idiomen, kollokationerna och lexikonet." *LexicoNordica* 3:79–90.

- Krohn, Karin. 1994. *Hand und Fuß. Eine kontrastive Analyse von Phraseologismen im Deutschen und Schwedischen.* (Göteborger germanistische Forschungen. 36.) Göteborg.
- Lorentzen, Henrik. 1996. "Lemmatization of Multi-word Lexical Units: in which Entry?" Gellerstam, Martin et al. (red.): *Euralex '96 Proceedings I. Papers submitted to the Seventh EURALEX International Congress on Lexicography in Göteborg, Sweden.* S. 415–421.
- McEnery, Tony & Wilson, Andrew. 1996. *Corpus linguistics.* Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Moon, Rosamund. 1996. "Data, description, and idioms in corpus lexicography." Gellerstam, Martin et al. (red.): *Euralex '96 Proceedings I. Papers submitted to the Seventh EURALEX International Congress on Lexicography in Göteborg, Sweden.* S. 245–256.
- Nunberg, Geoffrey, Sag, Ivan A. & Wasow, Thomas. 1994. "Idioms." *Language. Journal of the Linguistic Society of America* 70:491–538.
- Sköldberg, Emma. 1999. "Varianter av idiom." *Förhandlingar vid Tjugotredje sammankomsten för svenskans beskrivning, Göteborg 15–16 maj 1998.* Lund: Lund University Press. S. 384–392.
- Wood, Mary McGee. 1986. *A definition of idiom.* Bloomington, Indiana: Indiana University Linguistic Club.